

“Si arribe a saber del meu èxit a València, no marxe a Barcelona”

El darrer lustre, la vida ha rutllat molt ràpid per a la il·lustradora Paula Bonet (Vila-real, 1980). De ser una artista plàstica quasi desconeguda passà en poc temps a figura de referència internacional en el món de la il·lustració, amb milers de seguidors i llibres d'un èxit arrabassador.

El darrer d'aquests llibres, el segon en què Paula Bonet és responsable també del text, *813* (La Galera, 2015), un homenatge al cineasta François Truffaut, amb edició en català i castellà, porta camí de superar l'impacte del precedent *Qué hacer cuando en la pantalla aparece The End* (Lunwerg, 2014). Parlem amb l'artista a València, poc abans de la inauguració al centre cultural Las Naves d'una exposició basada en el llibre sobre el director francès. Resident a Barcelona, fa temps que no és a la capital valenciana, on va viure uns anys, i la jornada ha esdevingut una marató d'entrevistes i trobades. Abans de la sessió fotogràfica i la xerrada amb EL TEMPS, s'ocupa amb minuciositat dels darrers detalls de la mostra.

—**Fa temps que no se li dedica una exposició com aquesta a València?**

—Uf! Ni a València ni enlloc, perquè açò és molt bèstia. No sé si és real, però he llegit que des de 2011 o 2012 no feia res a València. Sí que és veritat que des que vaig marxar a Barcelona, el 2011, he vingut a València molt poc, de fet la relació ha estat amb comptagotes, amb Ricard Peris [*editor d'Andana*], Néstor Mir [*músic i director del segell Malatesa*], coses molt puntuals.

—**Això fa que la mostra de Las Naves siga especialment satisfactòria?**

—No m'hauria imaginat mai que a València em farien aquesta exposició. Si jo sé que a València la meua obra és així d'acceptada, no me'n vaig a Barcelona. És obvi. Vaig marxar a Barcelona perquè veia que allí es valorava més la meua feina, podia començar a treballar de manera professional. Ara és molt bonic, però durant anys he tingut una relació amorodi amb València. I des de fa un any que

tenia ganes, moltes ganes, de vindre. De fet, des de Las Naves m'havien proposat en diverses ocasions fer una exposició, i no l'havia fet.

—**L'han de reconèixer a un fora perquè t'aprecien a casa?**

—No ho sé. Però sempre he estat a gust ací, tampoc vull que sembla que em queixe. Són cultures distintes. A Catalunya es valora més el meu treball, hi ha més suport, més ajudes, fins i tot des d'institucions particulars. És més fàcil poder treballar de la meua feina. A Barcelona es treballa d'una manera molt més professional que ací. Però ara estic a València, veig aquesta exposició, tot el procés que ha suposat crear-la, com s'han bolcat des de Las Naves, com s'ha bolcat MacDiego [*el comissari de l'exposició*], l'atenció dels mitjans, i estic al·lucinat. Estic molt agraïda a València, se'm fa un somriure d'orella a orella. És molt gratificant. Perquè clar, m'he format ací, sóc qui sóc, les lectures que he fet, les pel·lícules que he vist, els viatges... Ho he decidit tot des del barri de Russafa. M'he fet a mi mateixa ací. I quan se't reconeix en un lloc que ha estat tan important per a la teua feina, és molt gratificant.

—**De tota manera, quan vostè marxa a Barcelona, l'any 2011, la projecció que tenia no era aquesta. I**

“Amb el tema dels cartells de La Cabina ho vaig passar molt malament”

marxa buscant una indústria més assentada.

—No fou tan premeditat. Jo sóc prou impulsiva: vaig anar allà sense conèixer ningú. Jo era professora interina, vaig deixar la plaça, vaig perdre els punts i vaig anar allà demanant-li a una amiga que dirigia una revista sobre gimnasos que, si hi havia una baixa, encara que fóra per maquetar mitja jornada, que pensara en mi. No vaig marxar perquè tinguera cap projecte. Lògicament, sí que m'eixien més coses a Barcelona, però no per viure. Vaig deixar la feina sense tindre la vida resolta com a il·lustradora.

—**El primer retorn important del seu treball arriba amb *Llegeix-me*.**

—Bé, només començar a dibuixar, la primera proposta que se'm fa és *Llegeix-me*. I el Sant Jordi de *Llegeix-me* va ser brutal, la qual cosa no es va viure a València. En tot cas, la majoria d'encàrrecs eren a Catalunya, se'm feia molt de cas: se'm va convidar al Bestiari Il·lustrat [*un programa sobre creadors del Canal 33*] i a il·lustrar les cançons de Mazoni, Bibiana Vallvé em va fer un article a *Time Out*, em feren una contra en el diari *Ara...* Confiaven en la meua feina, això no passava a València.

—**Però hi ha una anècdota que il·lustra l'esclat també a València de Paula Bonet, la desaparició dels cartells del festival La Cabina, a l'octubre de 2013.**

— En aquell moment estava a Barcelona i tenia una relació complicada amb València. Vaig fer aquell treball perquè m'ho va demanar un amic vinculat al festival que m'estime i el treball del qual valore molt. No hi havia gaire pressupost, però era un projecte bonic i un dels pocs interessants que es fan a i per a Va-

EVA MARÍEZ

lència. Al final ho vaig passar molt malament, i vaig aprendre que només s'ha de fer aquells treballs amb què connectes directament amb el cor i l'estómac. La situació es féu incòmoda en el moment que els cartells van començar a desaparèixer de les parets i des del festival se'm demanaven responsabilitats. Deien que eren els meus amics els que arrancaven cartells, inclús van insinuar que jo els incitava a fer-ho a través de les xarxes socials... Crec que es va exagerar molt un fet que podria haver quedat en una anècdota. Fins i tot *El País* va arribar a fer un article amb aquest titular: "Todos quieren el conejo blanco de Paula Bonet". I encara que després, en l'edició *online*, es va matisar i es va deixar en "el conejo blanco ilustrado por", va ser una situació que no m'agradaria tornar a viure. Ni tan sols era un conill! En acabant, i em quede només amb això, fou molt positiu perquè el festival tingué més repercussió, tot i que en general la gent es quedava amb l'anècdota del furt dels cartells. Pocs sabrien anomenar dos dels directors que anaven a València a presentar el seu treball. El més positiu per a mi va ser

que després de tot allò es va accelerar el coneixement la meua obra fora del País Valencià i Catalunya. Aquell mes de desembre vaig fer una exposició a Berlín i la gent de l'Ambaixada espanyola comentava l'anècdota: "Aquella xica féu un cartell tan bonic que la gent l'arrancava dels carrers". Vull veure-ho així. Tot i que quan els periodistes treuen el tema pocs saben de què anava el festival que il·lustrava aquell cartell amb un suposat conill blanc. Això m'entristeix.

—**El llibre dedicat a Truffaut és un homenatge a algú que tenia una mirada molt especial sobre el rostre de les persones?**

—Saps què passa? Jo sabia que Truffaut era un dels meus referents, però quan vaig passar de ser espectadora, algú que bevia amb l'estómac i l'ànima de les seues pel·lícules, a intentar teoritzar sobre la seua obra, quan em vaig apropar als seus textos més íntims o sobre cinema, a tot el que s'havia escrit sobre ell, quan vaig començar a intel·lectualitzar tot el meu projecte, em vaig adonar que no és que fóra un dels meus referents, és un dels meus màxims referents. Havia

begut de les seues pel·lícules quasi sense assabentar-me'n, quasi pensant que era l'autora d'aquelles coses, d'aquelles composicions en el paper. El gust pels primers plànols, per la saturació icònica, pel caos que després s'arregla. O utilitzar l'autobiografia per parlar d'uns altres temes, vincular totes les arts... Em costa molt tenir referents d'il·lustració, prefereixo inspirar-me en referents literaris, o cinematogràfics, o en la pintura a l'oli.

—**Tenir referents fora del món de la il·lustració ajuda a tenir una veu més personal? D'on procedeix l'estil Paula Bonet tan identificatiu?**

—Crec que, justament, és identificatiu perquè no tinc formació en la il·lustració. He fet dibuix artístic però no m'he format com a il·lustradora. He consumit molt de cinema, molta literatura. He fet una mica assaig-error. Quan pintava a l'oli, tots els anys que hi vaig invertir, és com si no hagueren arribat enlloc. El públic que tinc l'he aconseguit amb la il·lustració. I crec que no el vaig aconseguir amb l'oli perquè els meus referents eren de la pintura a l'oli: feia succedanis de Hopper, de Richter... I en la il·lustració,

com va sorgir de forma natural i hi havia la formació pictòrica darrere, crec que va ser una barreja d'ofici i hi hagué una part d'atzar bastant important. Quan vaig fer els primers dibuixos, feia el que dibuixava abans de pintar un quadre. Jo els dibuixos els he fet sempre.

—**L'ús que fa de les xarxes socials, la immediatesa a l'hora de mostrar l'obra a la gent, li va servir per adonar-se de la resposta positiva, li va marcar el camí? O aquella interactivitat és posterior?**

—Sí que me'n vaig adonar, perquè quan vaig penjar els primers dibuixos a les xarxes em van cridar del Bestiari i, a la setmana següent, de la Shakespeare and Company de París. Jo al·lucina, veia James Joyce portant el manuscrit de l'*Ulysses* i pensava: ostres, aquesta gent m'ha cridat per dibuixar en directe mentre uns grups de música estan tocant... Sí, això ho vaig veure prompte. I és un tema llarg: al principi em va influir molt però després vaig començar a fugir. És molt bonic tenir un públic, aquella connexió, un *feedback* tan immediat, però també és perillós, pots acabar fent —i d'això era ben conscient— alguna cosa complaent. Torne a Truffaut: el seu èxit era no fer continuament el que s'esperava d'ell. Feia una pel·lícula que triomfava i la següent era un fracàs, però li era igual, agafava forces d'on fóra i continuava.

Per a mi, el més fàcil hauria estat repetir la fórmula de *¿Qué hacer cuando en la pantalla aparece The End?* i assegurar-te un públic, unes vendes. Però no puc tornar sobre el que ja he fet. Faig el que penso que he de fer. Imagina't que faig un llibre per agradar i després no funciona. M'he de menjar una promoció defensant alguna cosa en la qual no crec. Llavors, preferia fer *813*. Iestic al·lucinant: en un mes hem fet quatre edicions, s'ha muntat l'exposició... És increïble. L'èxit era convèncer una editorial com La Galera, molt més petita que Lunewerg, de fer un llibre més dur, per a un públic més reduït, amb uns dibuixos que fugen del preciosisme de *The End*.

—**És la primera vegada que veig aplicat el concepte "foscor" a una obra de Paula Bonet.**

—Tenia aquella consideració, que per a molta gent continuaré tenint, de fragilitat i feminitat... Sóc fràgil i sóc femenina, però la mateixa fragilitat que pots tenir tu. La meua obra no es redueix a ser

L'esprint de la corredora de fons

EVA MARÍEZ

La trajectòria de Paula Bonet és com la d'una metafòrica i discreta maratoniana que, cansada de no guanyar curses, un dia decideix provar en els 100 metres llisos. I comença a batre rècords. Formada a la Universitat Politècnica de València, Santiago de Xile, Nova York

i Urbino, Bonet dedicà una dècada llarga a la pintura a l'oli i el gravat. Un dia del 2009, decideix fer il·lustracions que penja a les xarxes. L'efecte fou com la caiguda d'un meteorit al centre d'una gran ciutat. L'artista es féu omnipresent: des d'il·lustració en premsa fins a cartells per a bandes *indie* de campanetes (Vetusta Morla, The Black Keys) a exposicions pertot arreu. O una profitosa producció editorial que arrenca amb l'encàrrec d'una petita editorial d'Algemesí, Andana, d'il·lustrar *Llegeix-me* (2013). En aquest poc temps han passat moltes coses, algunes d'alliçonadores, com ara l'episodi de La Cabina i un vessant dolorós que fins aquesta entrevista no havia revelat. La jove dibuixant pèl-roja dels dibuixos eteris s'ha empedreït, personalment, i també ha enfosquit el discurs. La dolça Paula s'ha fet gran. Més gran.

fràgil. Suppose que et refereixes al text de Javier Rebollo [*cineasta que ha escrit la presentació de l'exposició*], però no només ell: Jaume Figueras també ha parlat en uns termes molt més durs d'aquella part més densa, més profunda, més fosca, que també la tinc, i que normalment s'imposa a la part més amable. El que més m'agrada del *813* és el respecte que estic rebent d'unes persones el criteri de les quals valore i admire molt, com el mateix Figueras, o l'Àlex Gorina, Emilio Gutiérrez Caba, que em presentarà el llibre a Madrid, Paco Roca, David Trueba.

—**Paula Bonet em va confessar fa temps el vertigen que li produïa elaborar els textos. Com fou el procés?**

—Vaig superar les pors amb el *The End*, perquè el meu editor, Javier Ortega, és una persona molt respectuosa. Jo no estava segura i em va dir que no es publicaria res que no volguera. Tenia molta llibertat, i m'hi vaig atrevir perquè no tenia la responsabilitat de publicar el que estava escrivint. Però ho vaig fer amb un respecte absolut, polint molt els textos. I amb el *813* estava clar que havia d'escrivir, però és molt més fàcil quan

no parles de tu. He estat professora i les coses que admire m'encanta comunicar-les. Sóc una persona superobsessiva i supercapficada en les coses que m'estime. I volia fer física aquesta admiració per Truffaut. Estava tan emocionada que fou molt fàcil. Després hi vaig treballar molt, però en aquest llibre no tenia cap dubte amb el text.

—**Quan considera el 2016, té la temptació d'aïllar-se, de pensar, de replantejar-se coses?**

—Sí, de fet ja estic canviant maneres de treballar. Des del principi he tingut clar que el que m'estava passant era important, no es podia banalitzar. I també és cert que tenia un punt d'ingenuïtat, de creure que no era per a tant. Però quan vaig presentar *The End* a Madrid, on no havia estat mai, i vaig veure aquella gentada, la cua enorme per signar, amb xiques que em deien el seu nom tremoloses... Llavors en vaig ser conscient, vaig començar a tenir cura del que mostrava i no mostrava, de la meua intimitat. I ara estic molt millor.

Xavier Aliaga